

Produktivitet, byvekst og kommunenes framtid

Refleksjoner over urbanitet som vekstdriver. For TBU 11. desember.

Hva skal dette foredraget handle om?

- Hvordan sikre høy produktivitet i framtiden?
- Hvilken rolle spiller urbane drivere i dette bildet?
- Hvilke konsekvenser får innsikt fra dette feltet i våre tanker omkring forvaltningsnivåer?

Hvordan sikre høy produktivitet i framtiden?

Noen vesentlige innsikter fra forskningen

Forskningsfunn:

Gjennomsnittslønnen er høyere i områder med høyt befolkning og høy befolkningstetthet.

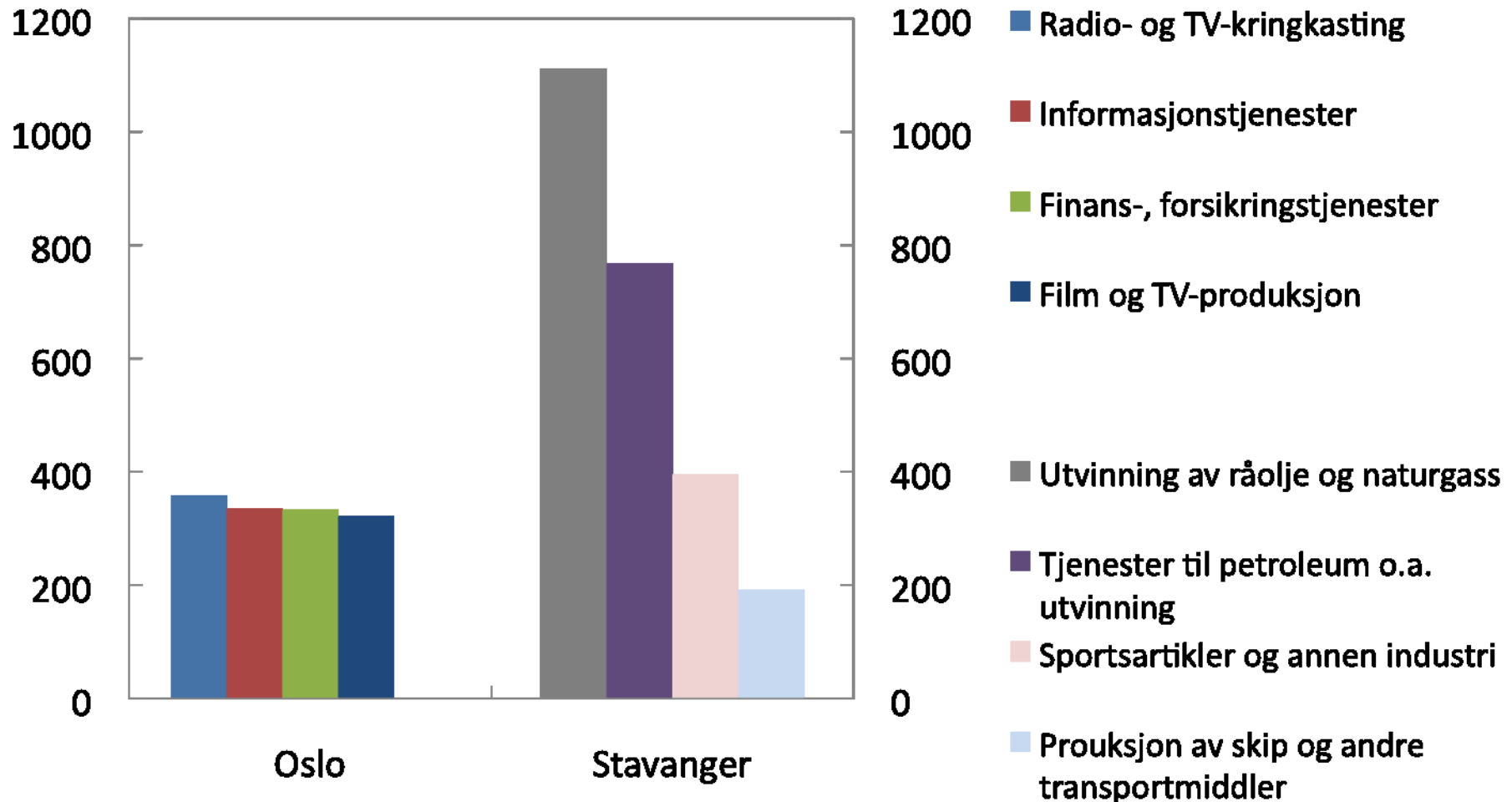
Årsaken er at arbeidsstyrken er mer produktiv i områder med høy befolkningstetthet og stor befolkning.

Hvis det ikke fantes slike agglomerasjonseffekter ville det heller ikke eksistere byer (storbyer), sier Pierre-Philippe Combes.

Combes et al. The identification of agglomeration economies. [Journal of Economic Geography](#) 11, 253-266 (2011).

Noen næringer eksisterer kun i byene

Fire næringer¹⁾ hvor Oslo og Stavanger²⁾ har relativ høy andel av sysselsettingen. Indeks, nasjonal andel = 100. 2011

¹⁾ Indeks: Næringens andel av sysselsettingen i kommunen relativt til hele landet

²⁾ Bykommuner

Kilde: Statistisk sentralbyrå

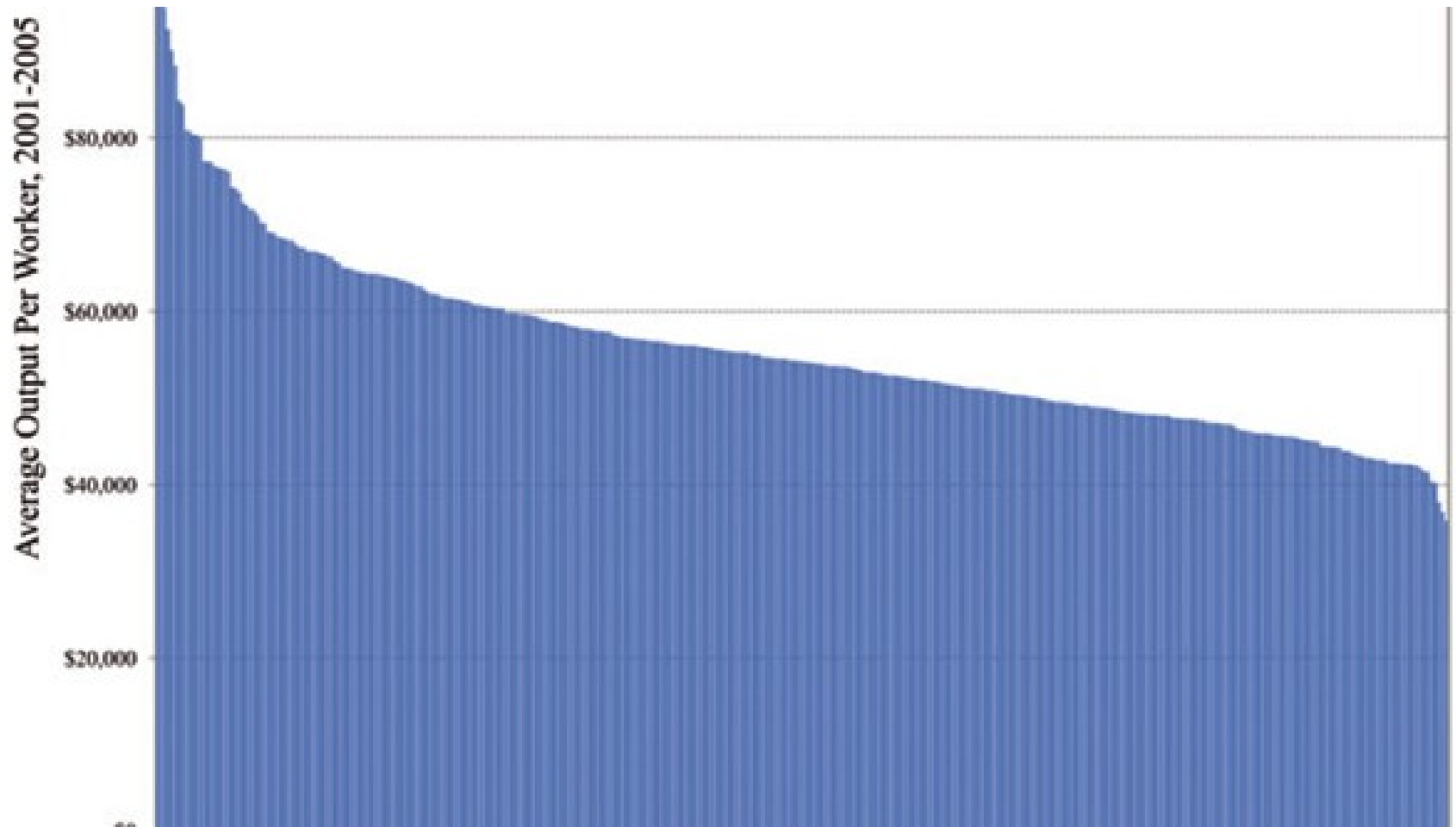
The identification of agglomeration economies. Combes et al. 2011

- "...average output per worker in the twenty most-productive metropolitan areas was two times larger than in the twenty least-productive metropolitan areas, and more than one-half larger than the value for the median metropolitan area..."

Cities and skills, Glaeser, 2001

- Bigger cities certainly attract more skilled workers, and there is some evidence suggesting that human capital accumulates more quickly in urban areas.
- Cities and skills, Glaeser, 2001

Hvorfor gir tetthet økt produktivitet?

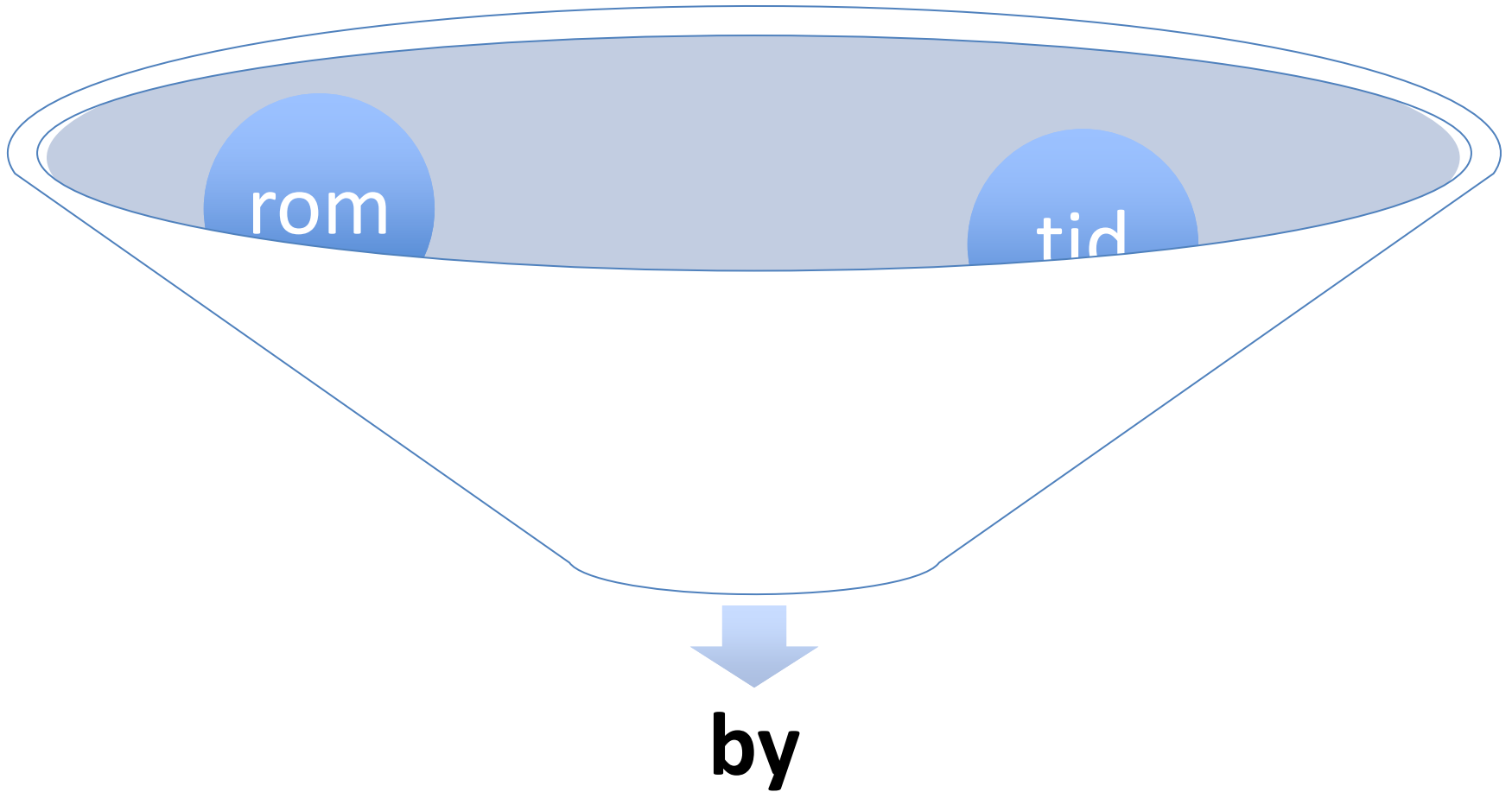

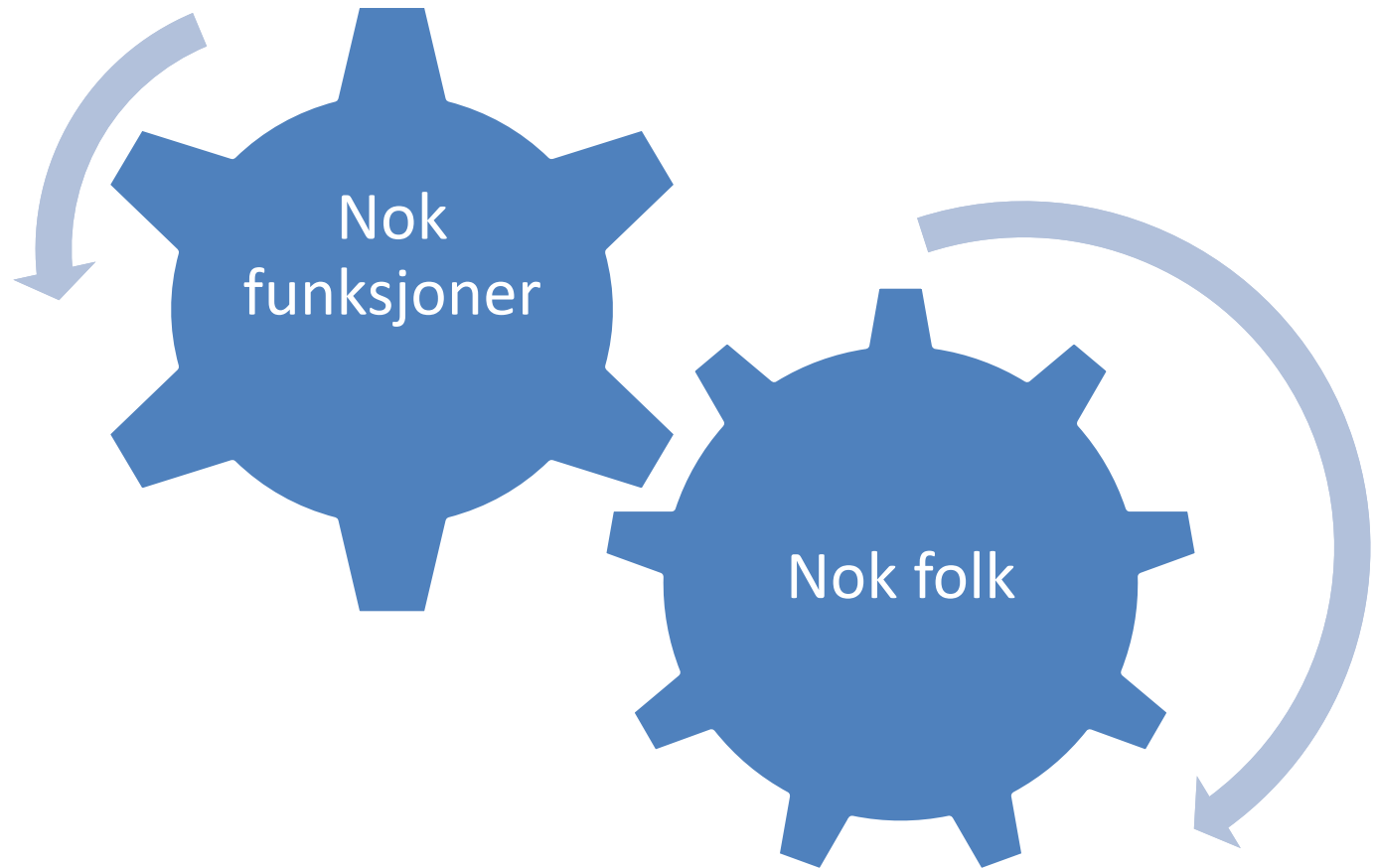
Hva er en by?

Hva er en by?

Hva er en by?

Tetthet gjør smarte folk smartere

- En grunnleggende effekt av tetthet er lave transaksjonskostnader for kunnskapsdeling/informasjonstilgang
- Nettverkseffekter av kompetanse

En annen effekt av tetthet er atmosfære

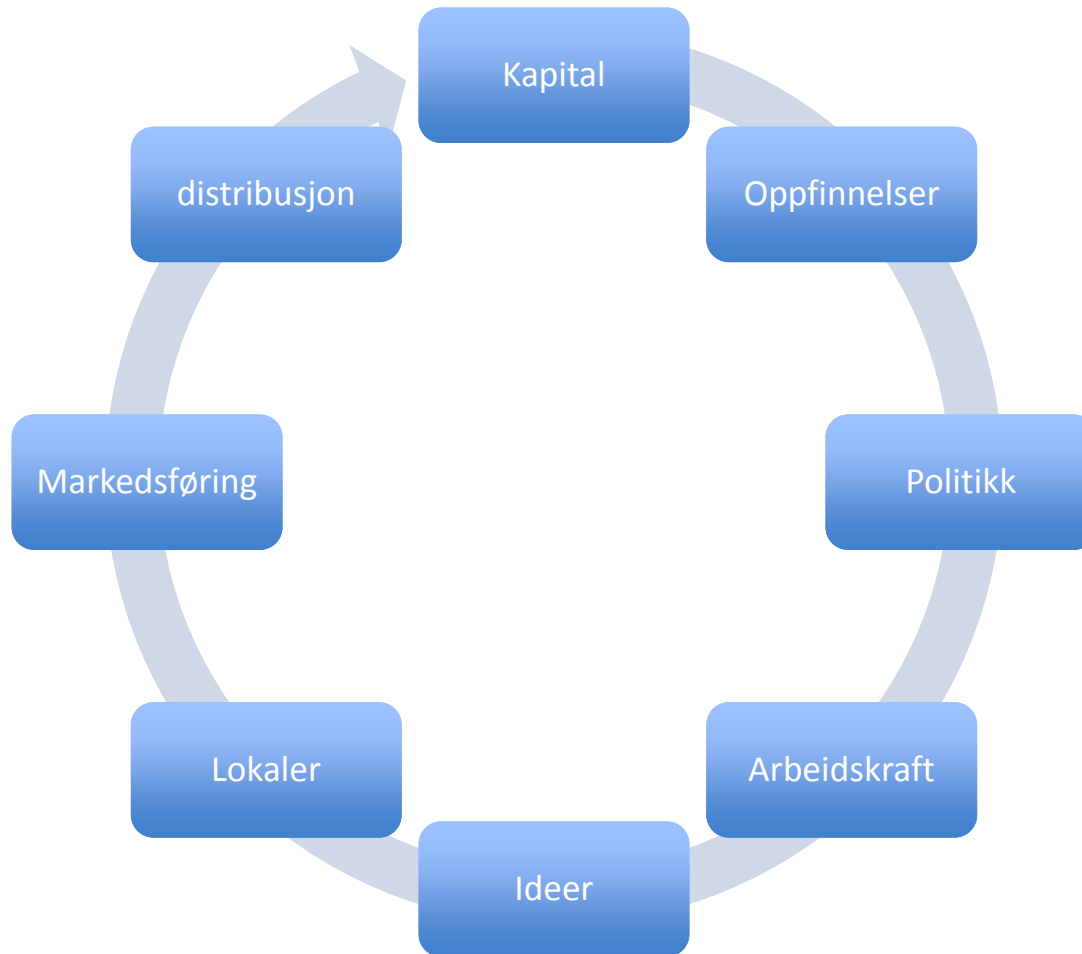
En tredje effekt av tetthet er konsumeksperimentering

En fjerde effekt av tetthet er stort og effektivt arbeidsmarked

En femte effekt er tilgang til komplementære ressurser

En sjette effekt av tetthet er et stort og attraktivt kjønnsmarked

En sjuende effekt er tilgang til god infrastruktur

En åttende effekt er at kulturtilbud
får mer spredning

Kan man måle effekten av en opera?

- Falck, Fritz, Heblich. "The phantom of the opera: Cultural amenities, human capital, and regional economic growth". Labour economics. Vol 16. Issue 6. 2011. Pages 755-766

Operahuseffekten

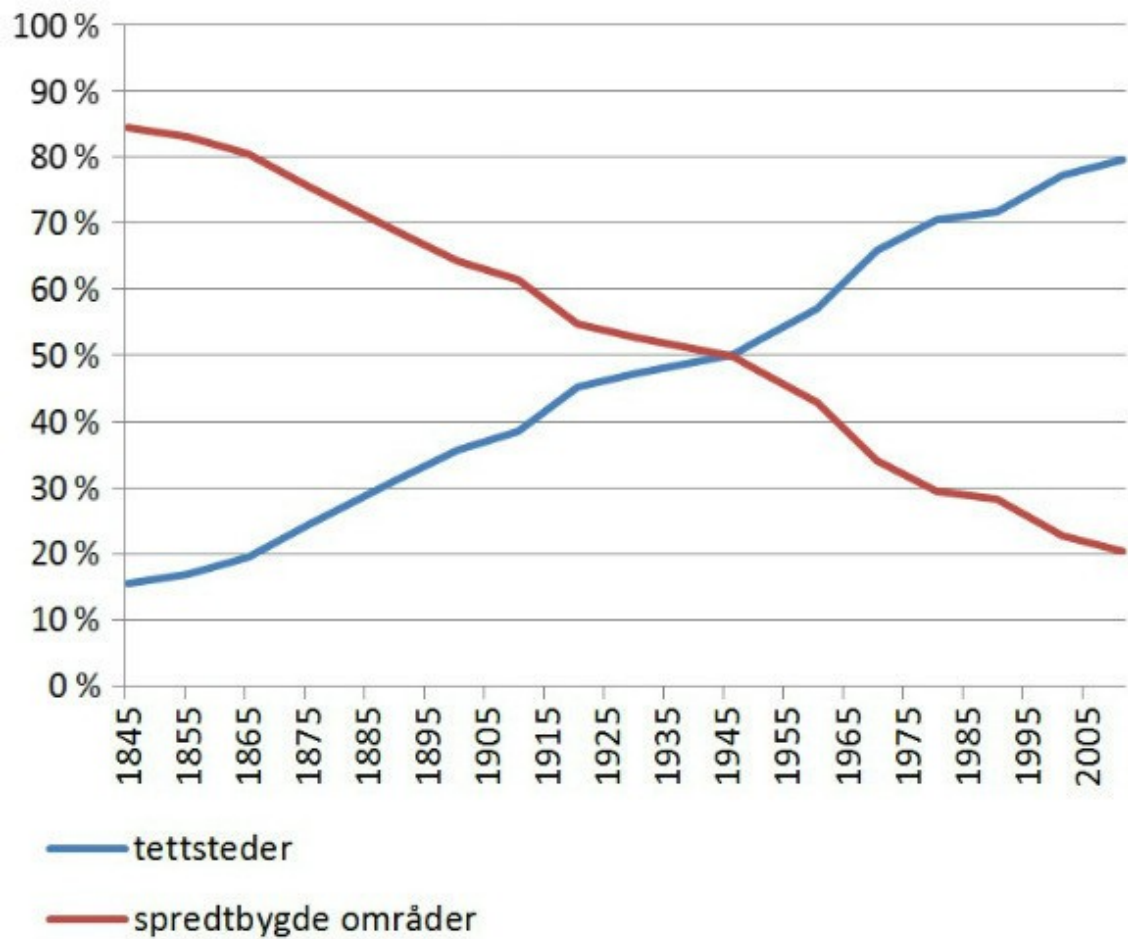
- ”...proximity to a baroque opera house significantly affects the spatial equilibrium share of high-human-capital employees. A cross-region growth regression shows that these employees induce local knowledge spillovers and shift a location to a higher growth path.”
- Well-educated workers prefer to live geographically close to cultural amenities.
- Proximity to cultural amenities can significantly increase regional growth.

Ikke alle tror på Operahuseffekten

ABSTRACT

“Phantom of the Opera” or “Sex and the City”? Historical Amenities as Sources of Exogenous Variation

Using the location of baroque opera houses as a natural experiment, Falck et al. (2011) claim to document a positive causal effect of the supply of cultural goods on today's regional distribution of talents. This paper raises serious doubts on the validity of the identification strategy underlying these estimates, though. While we are able to replicate the original results, we proceed to show that the same empirical strategy also assigns positive causal effects to the location of historical brothels and breweries. These estimated effects are similar in size and significance to those of historical opera houses. We document that all these estimates reflect the importance of institutions for long-run economic growth, and that the effect of historical amenities on the contemporary local share of high skilled workers disappears upon controlling for regions' historical importance.

En niende effekt av tetthet er
større avkastning på
eiendomsinvesteringer

En tiende effekt av tetthet er kostnadseffektive offentlige tjenester

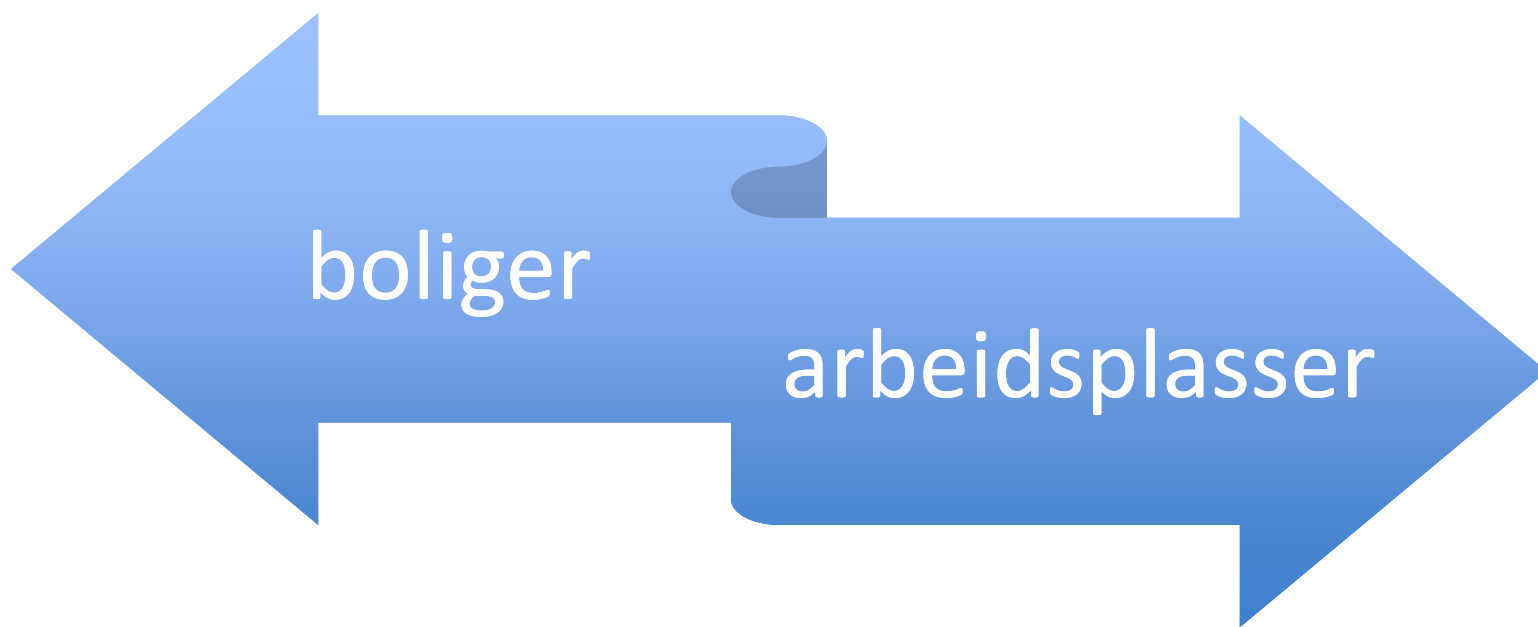

Hvilke konsekvenser får innsikt fra dette feltet i våre tanker omkring forvaltningsnivåer?

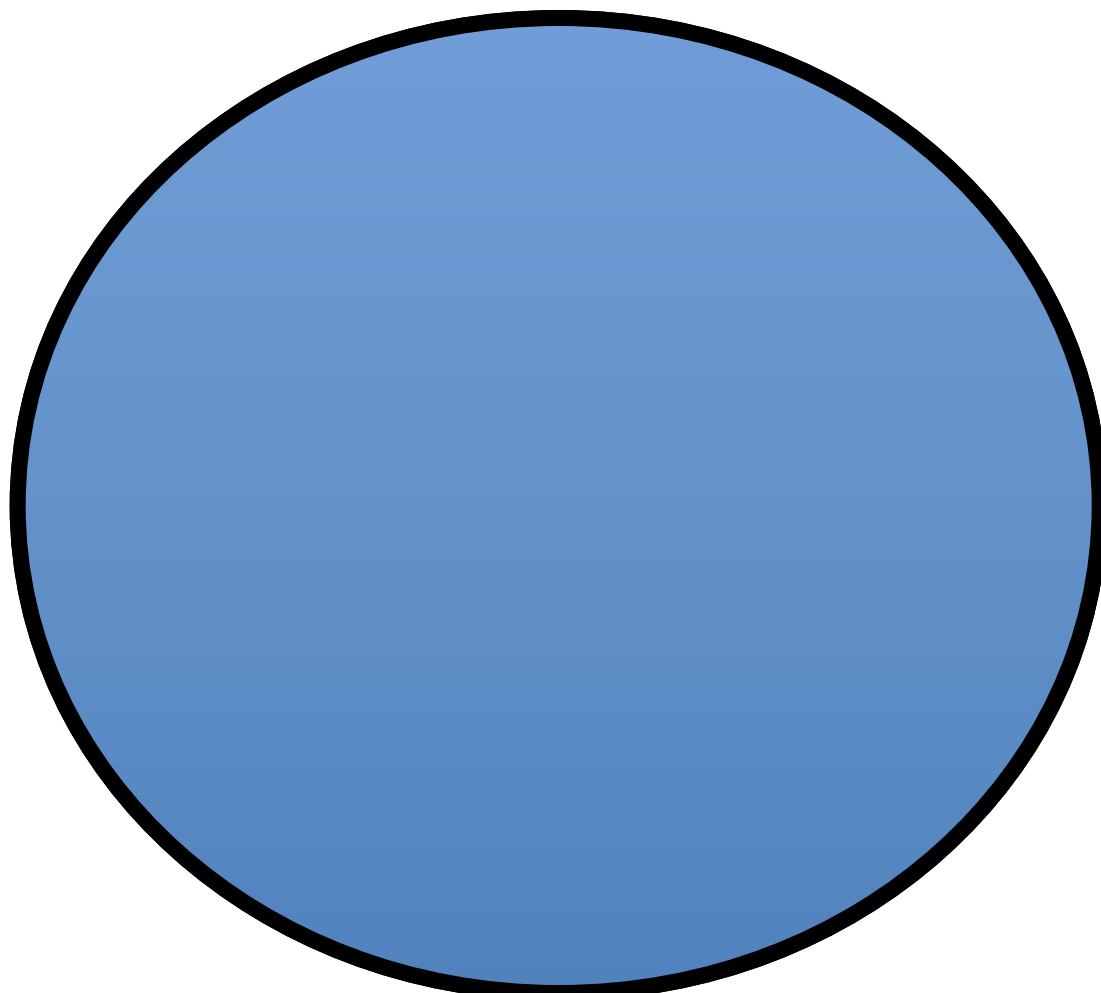
Velkommen til CITY

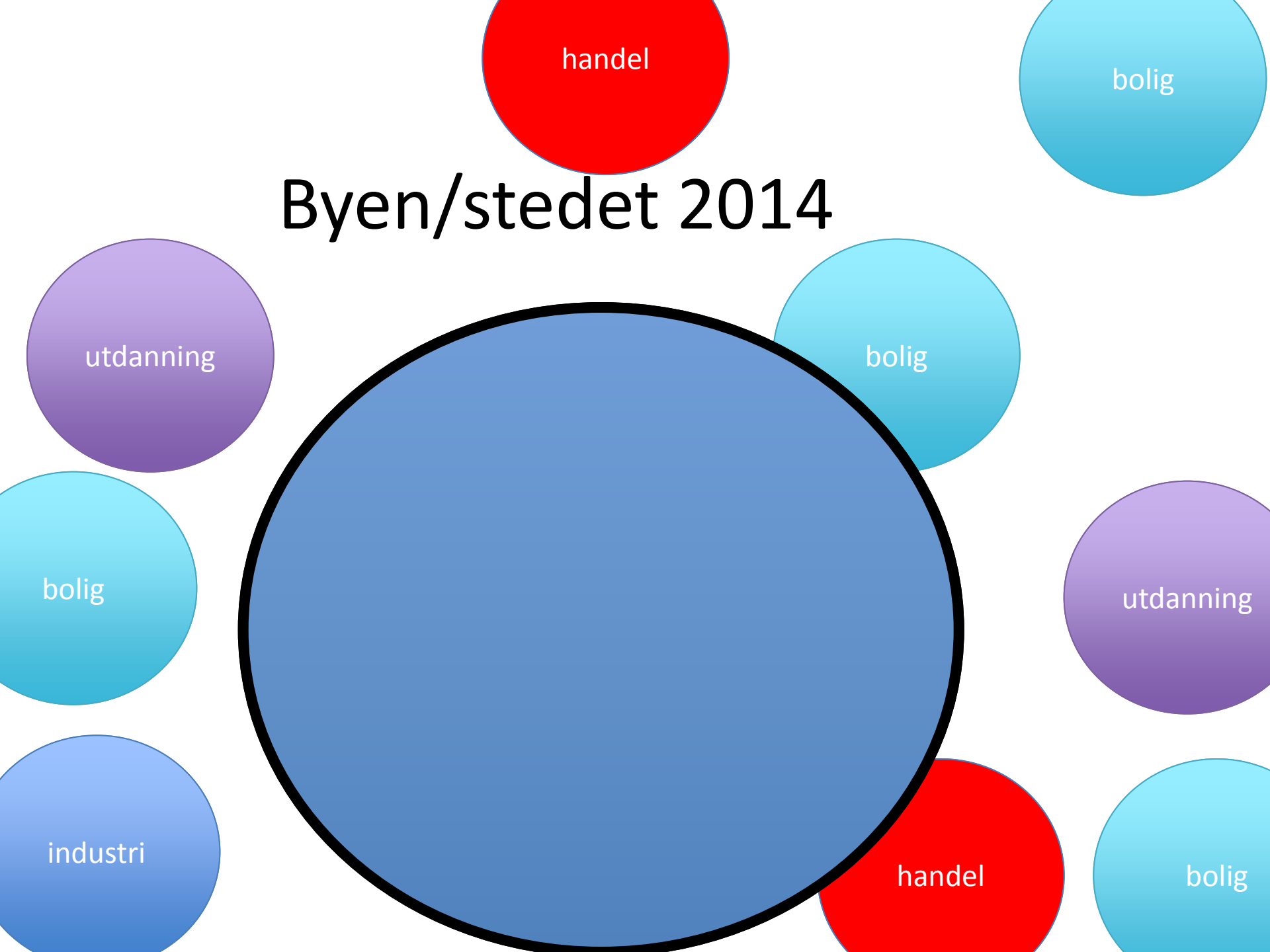
Minifortellingen om Norge

Byen/stedet 1960

Byen/stedet 2014

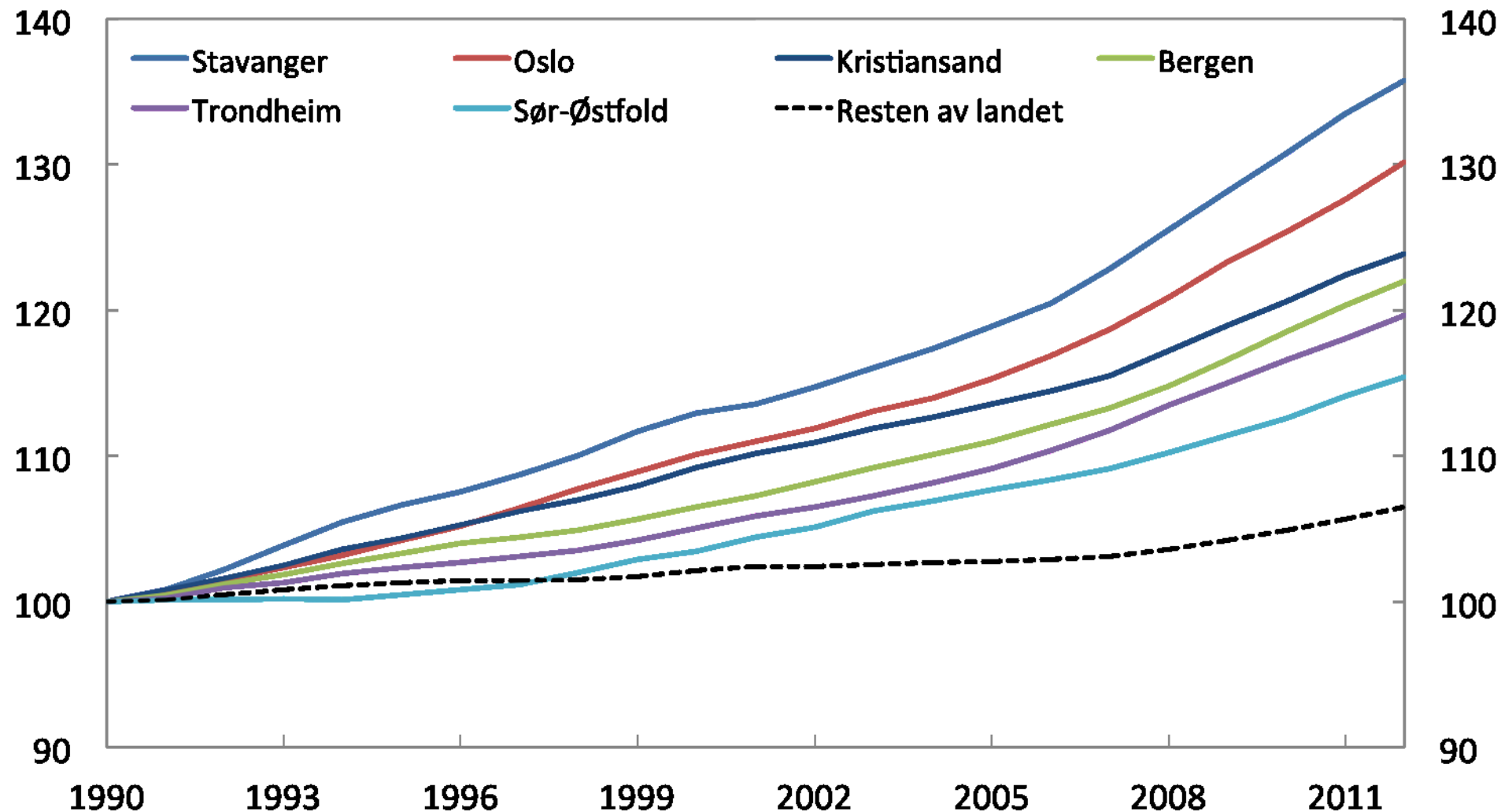

Hvem vokser i Norge?

Vekst i de seks største arbeidsmarkedsregionene

Årlig befolkningsvekst i utvalgte arbeidsmarkedsregioner¹⁾.

Indeks. 1979=100. 2000-2012

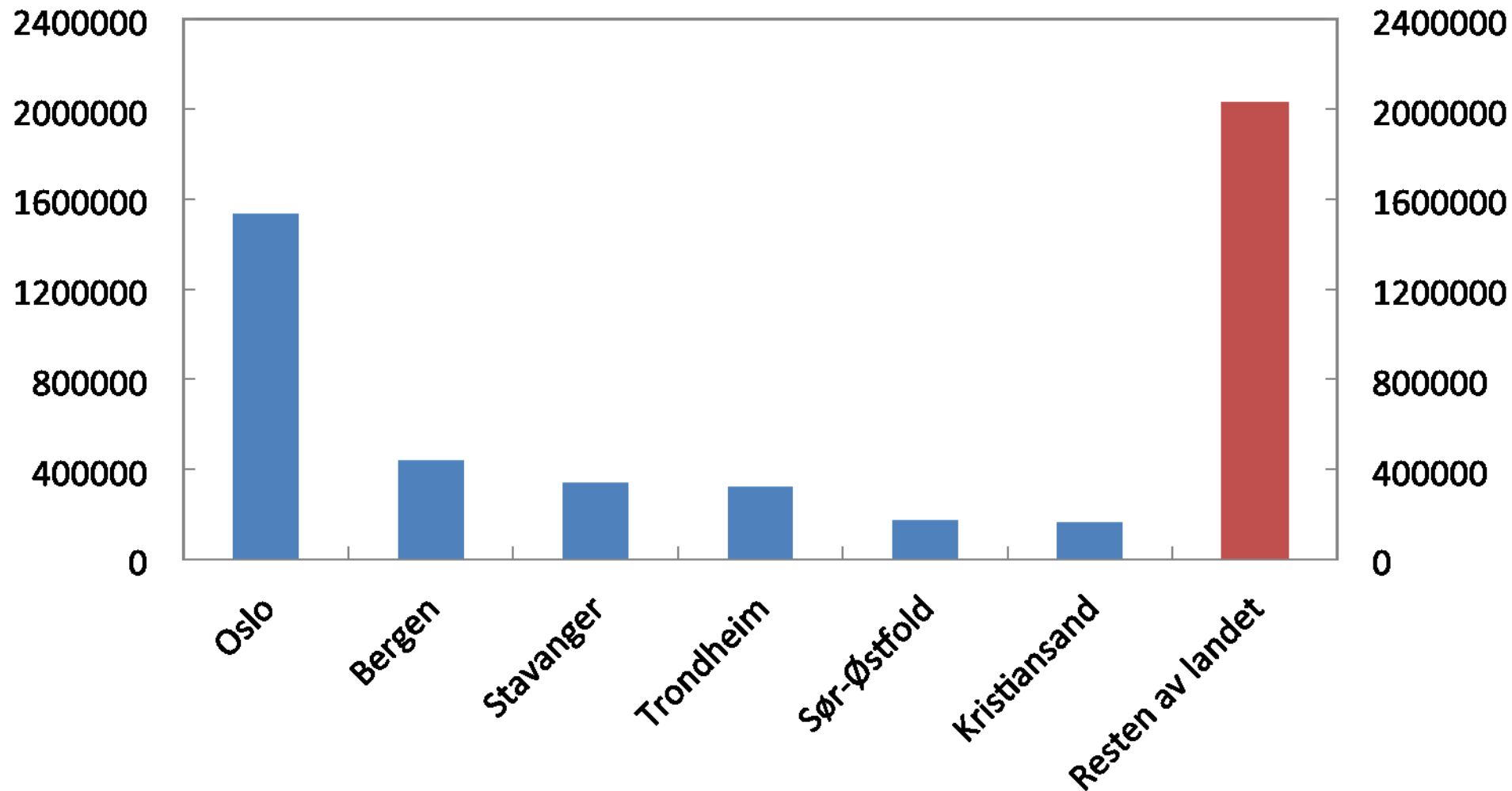
¹⁾ Inndeling etter Bhuller (2009)

Kilde: Statistisk sentralbyrå

59 prosent av Norges befolkning bor i de seks største arbeidsmarkedsregionene

Folkemengde i arbeidsmarkedsregion¹⁾ per 1. januar 2012

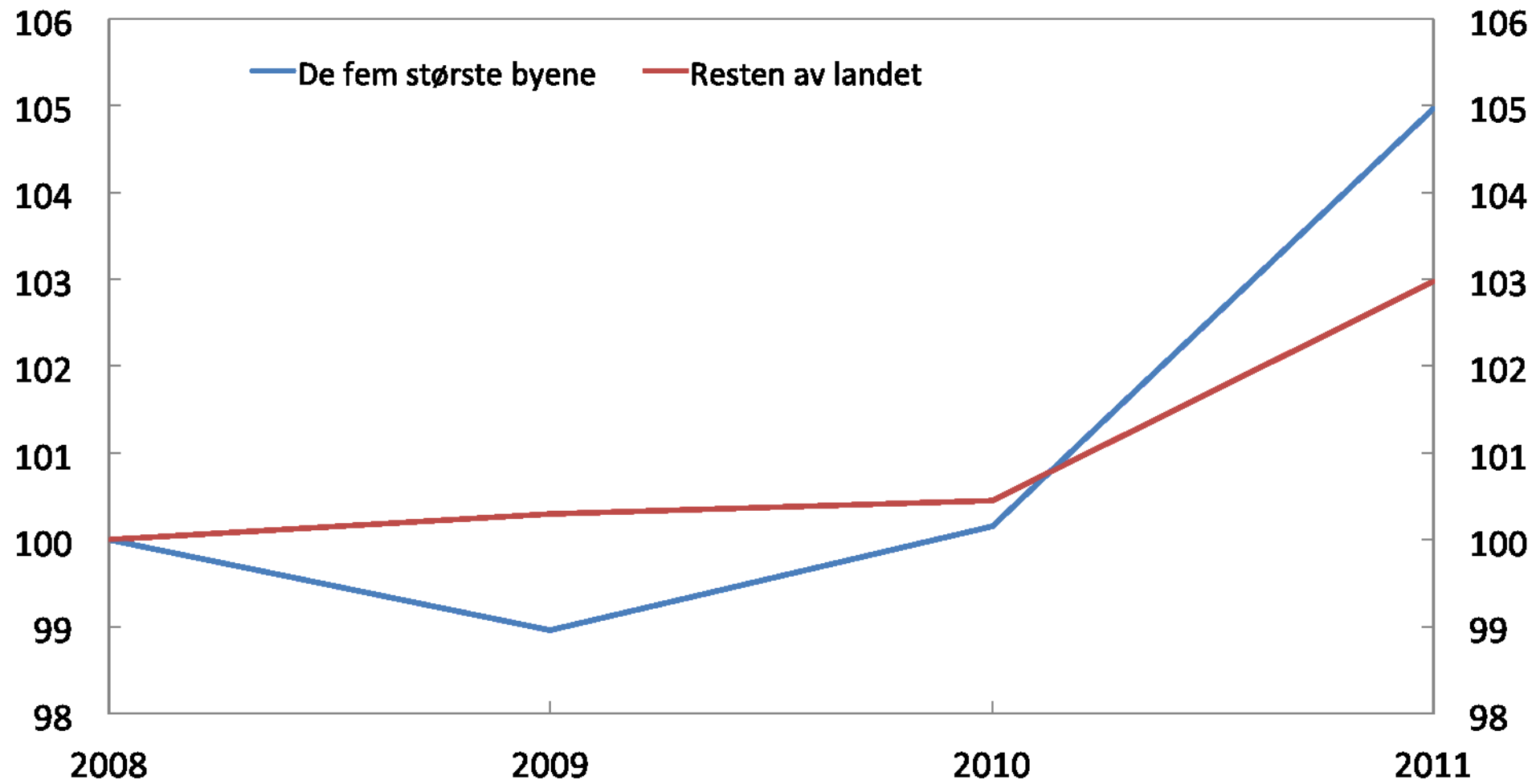

¹⁾ Inndeling etter Bhuller (2009)

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Kunnskapsnæringene vokser mest i byene

Årlig vekst i antall sysselsatte i kunnskapsnæringer¹⁾ for de fem største byene²⁾. Indeks. 2008=100. 2008-2011

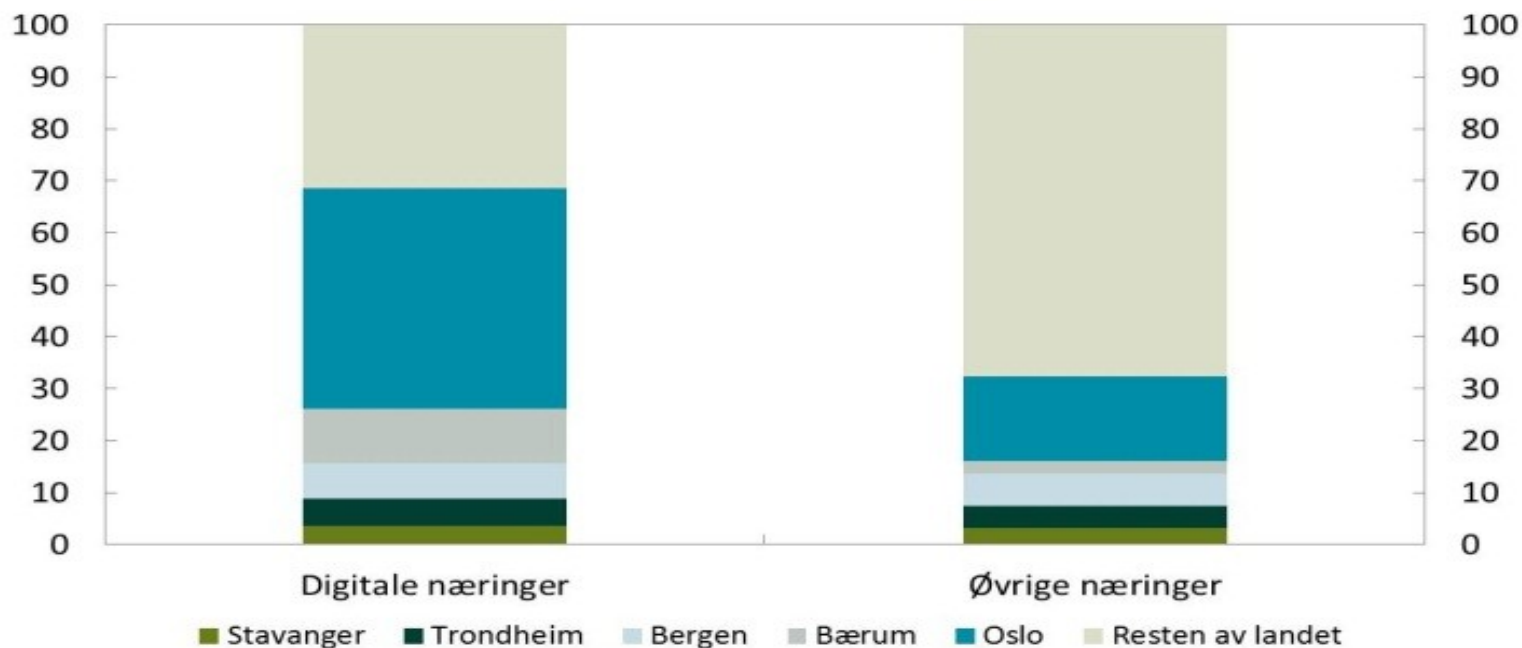
¹⁾ Næringskode 62, 64, 66, 70, 71 og 72

²⁾ Oslo, Bærum, Stavanger, Bergen og Trondheim

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Andelen sysselsatte av utvalgte næringer

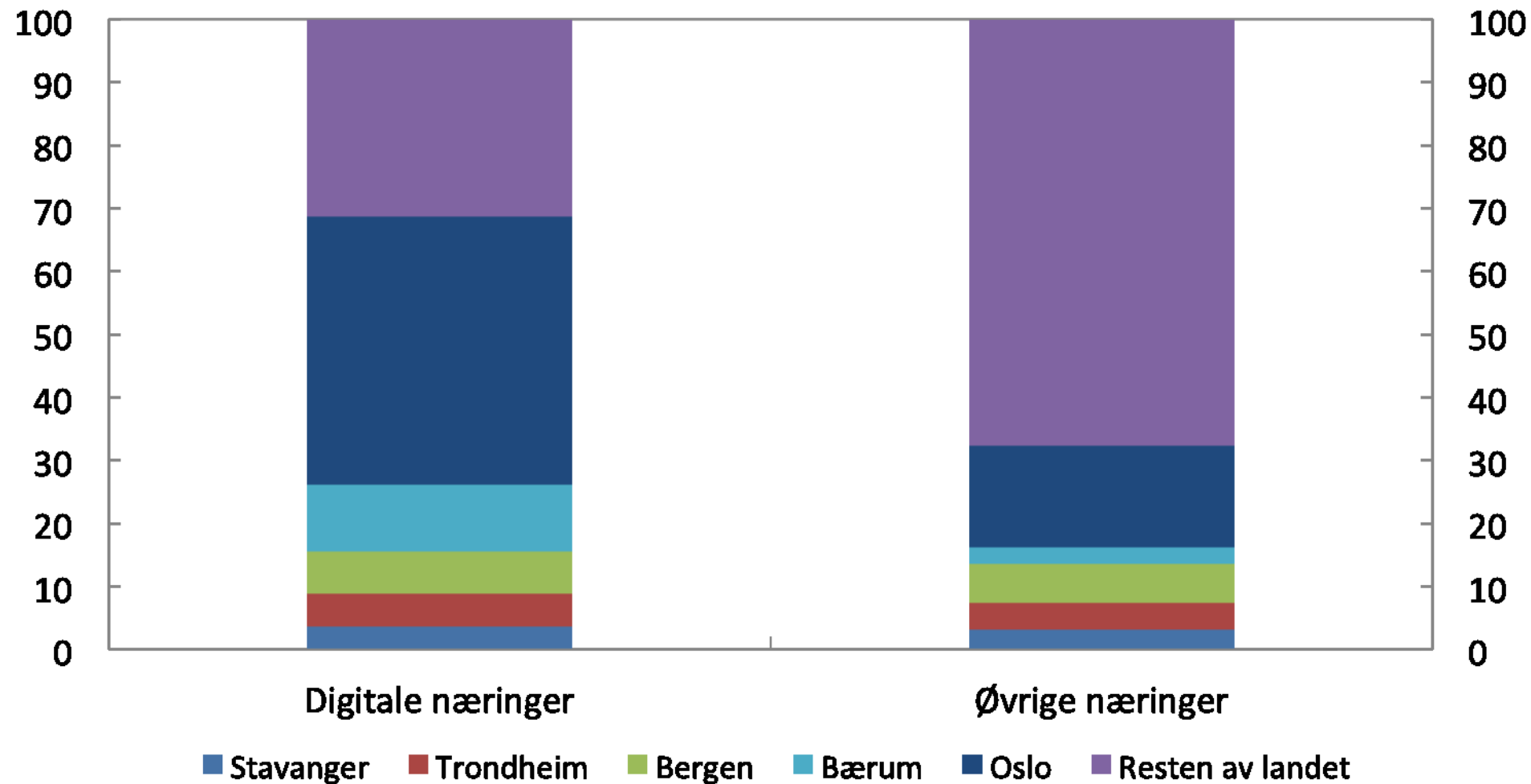
fra Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Bærum.
2011.

Digitale næringer er definert som næringsgruppe J Informasjon og kommunikasjon. 85 prosent av de sysselsatte innenfor Informasjon og kommunikasjon arbeider i 23 av Norges 429 kommuner.

Digitale næringer samler seg i byene

Andelen sysselsatte i utvalgte næringer¹⁾ for de største byene²⁾.
Prosent. 2011

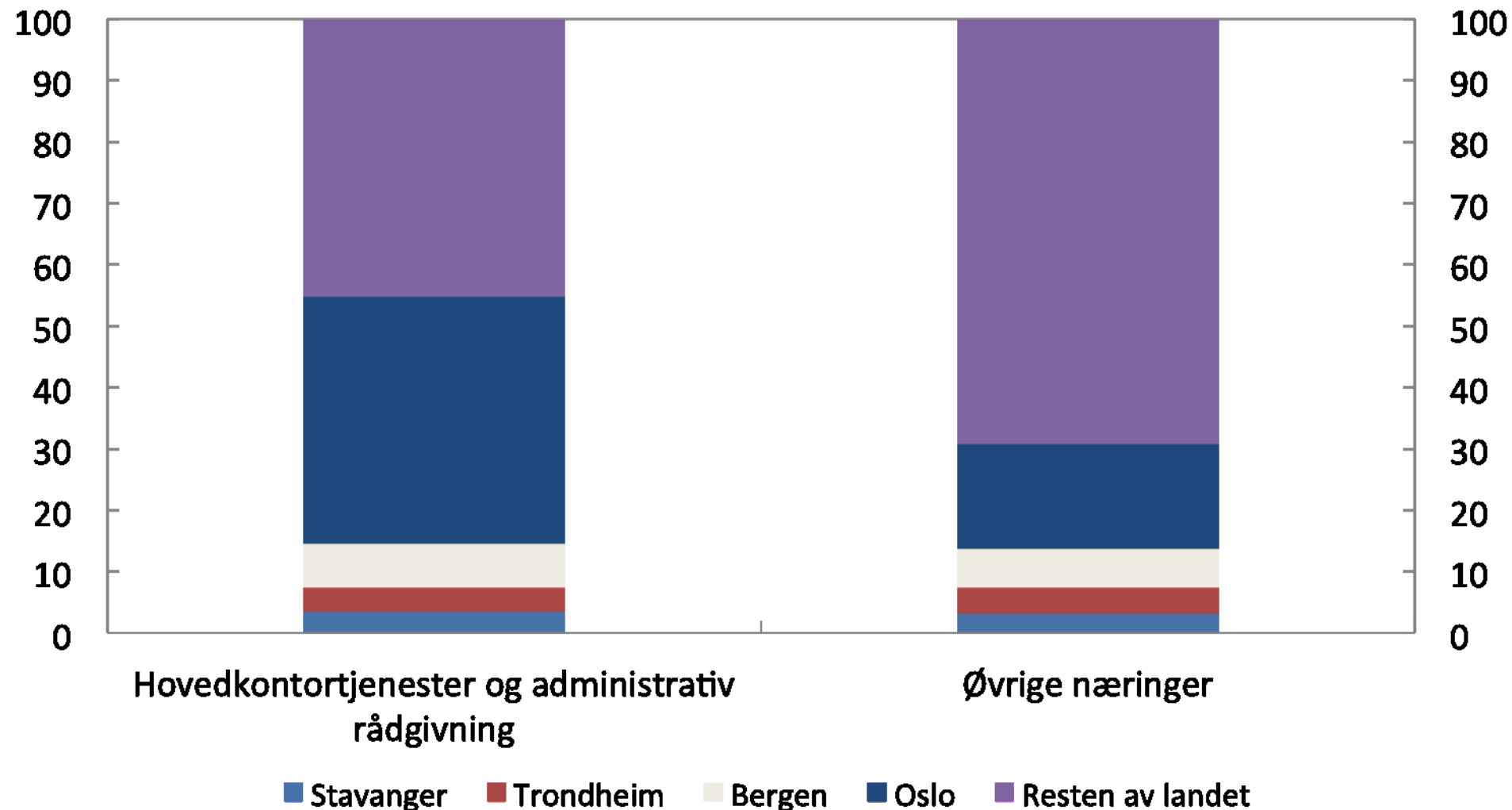
¹⁾ Digitale næringer er definert som næringsgruppe J Informasjon og kommunikasjon

²⁾ Bykommuner

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Hovedkontortjenester samler seg i byene

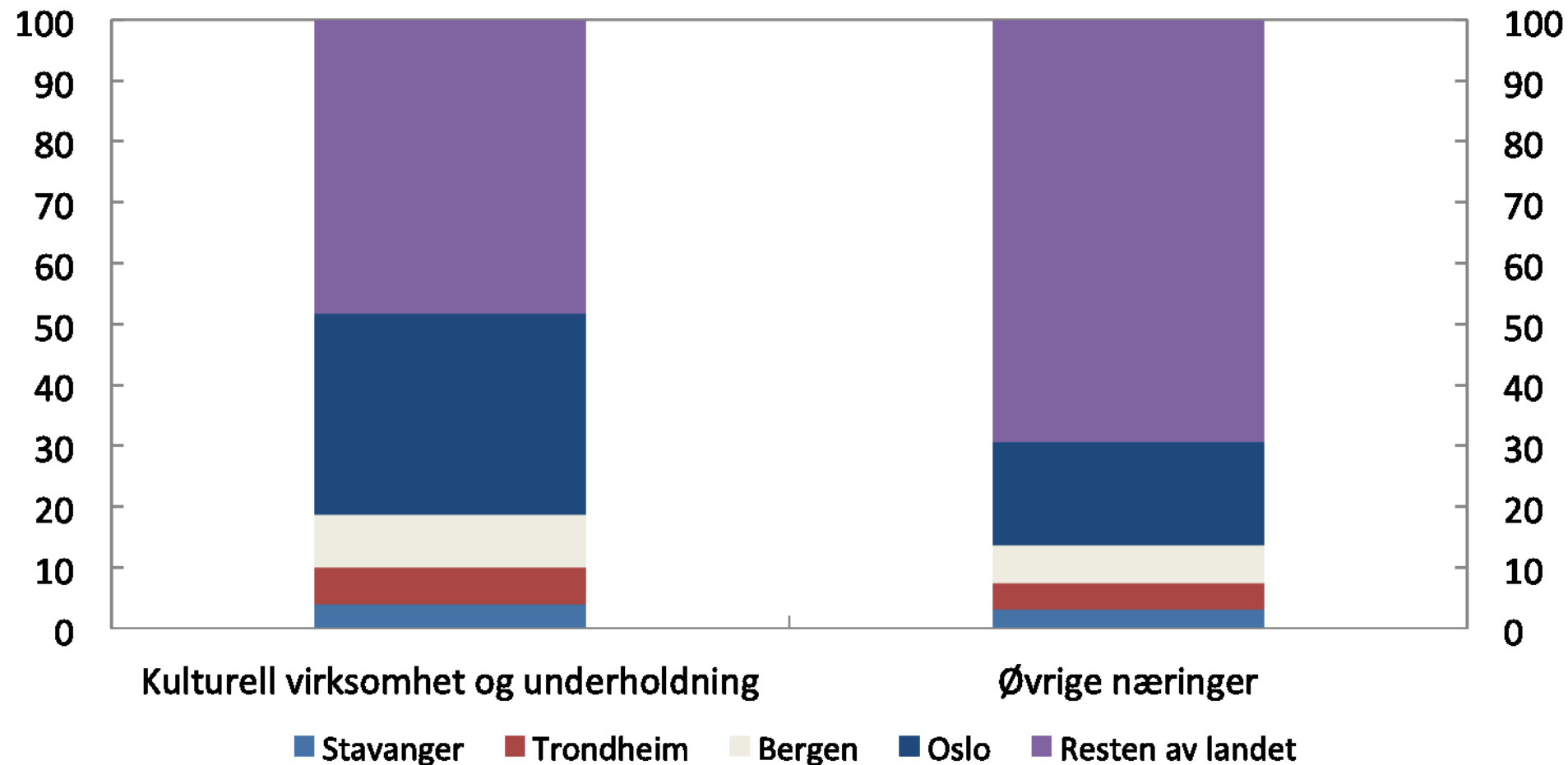
Andelen sysselsatte i næring 70 Hovedkontortjenester og administrativ rådgivning for de største byene¹⁾. Prosent. 2011

¹⁾ Bykommuner

Kulturell virksomhet samler seg i byene

Andelen sysselsatte i kulturell virksomhet¹⁾ og underholdning for de største byene²⁾. Prosent. 2011

¹⁾ Næring 90 Kunstnerisk virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter og 91 Drift av biblioteker, arkiver, museer og annen kulturvirksomhet

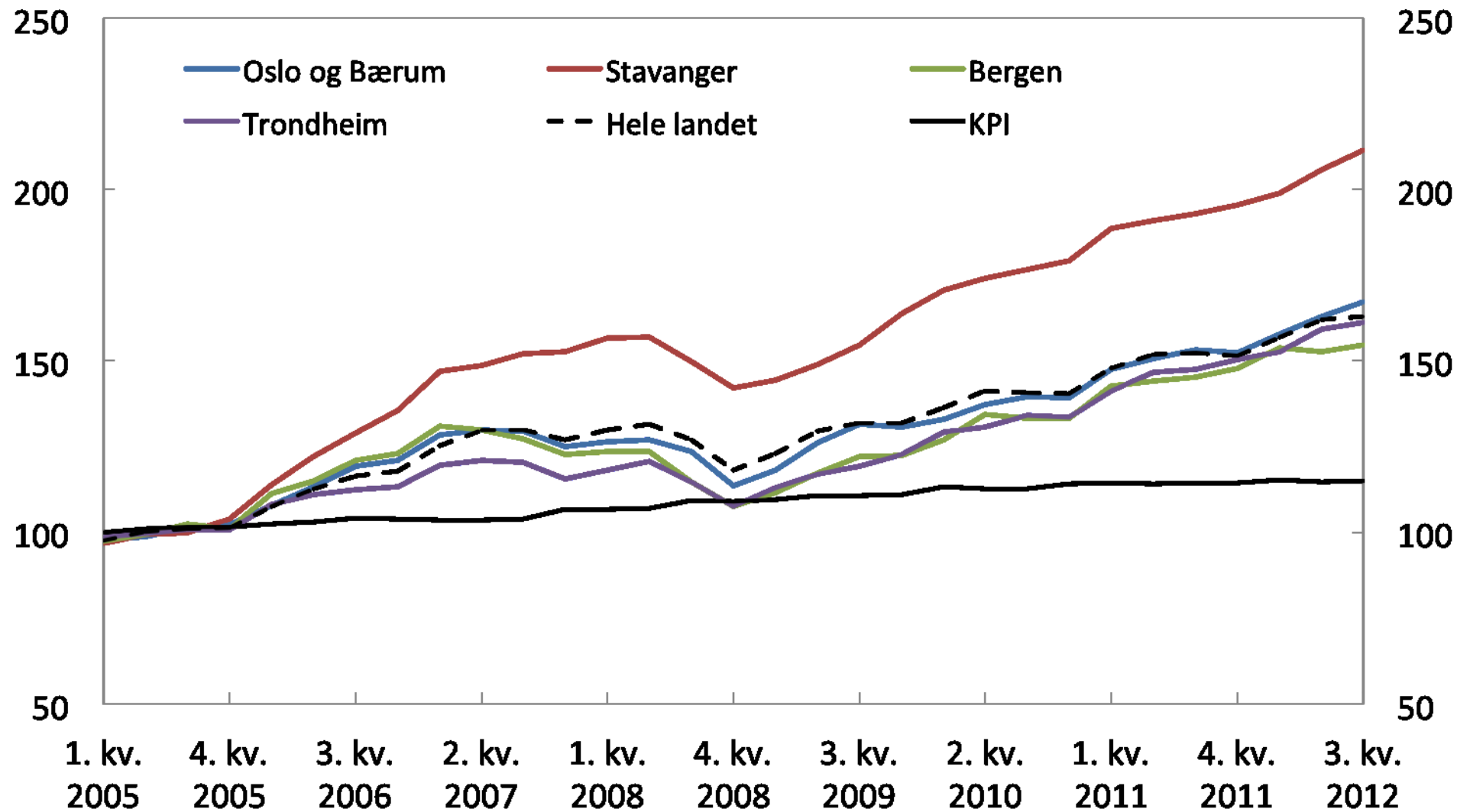
²⁾ Bykommuner

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Boligprisene øker over hele landet

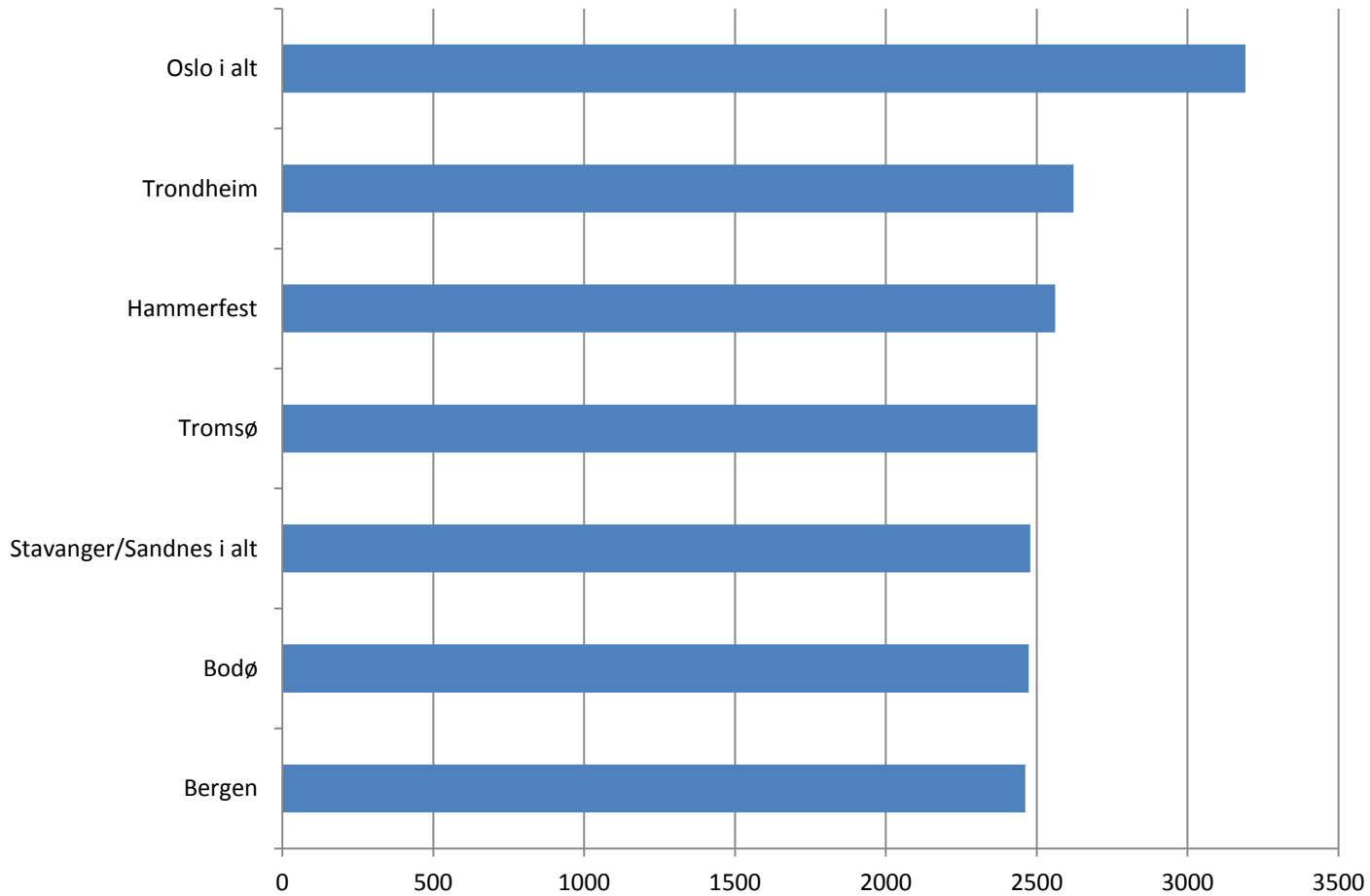
Boligprisindeksen fordelt etter region. Indeks. 2005=100.

1. kv. 2005-3. kv. 2012

Tettsteder med relativ tett befolkning

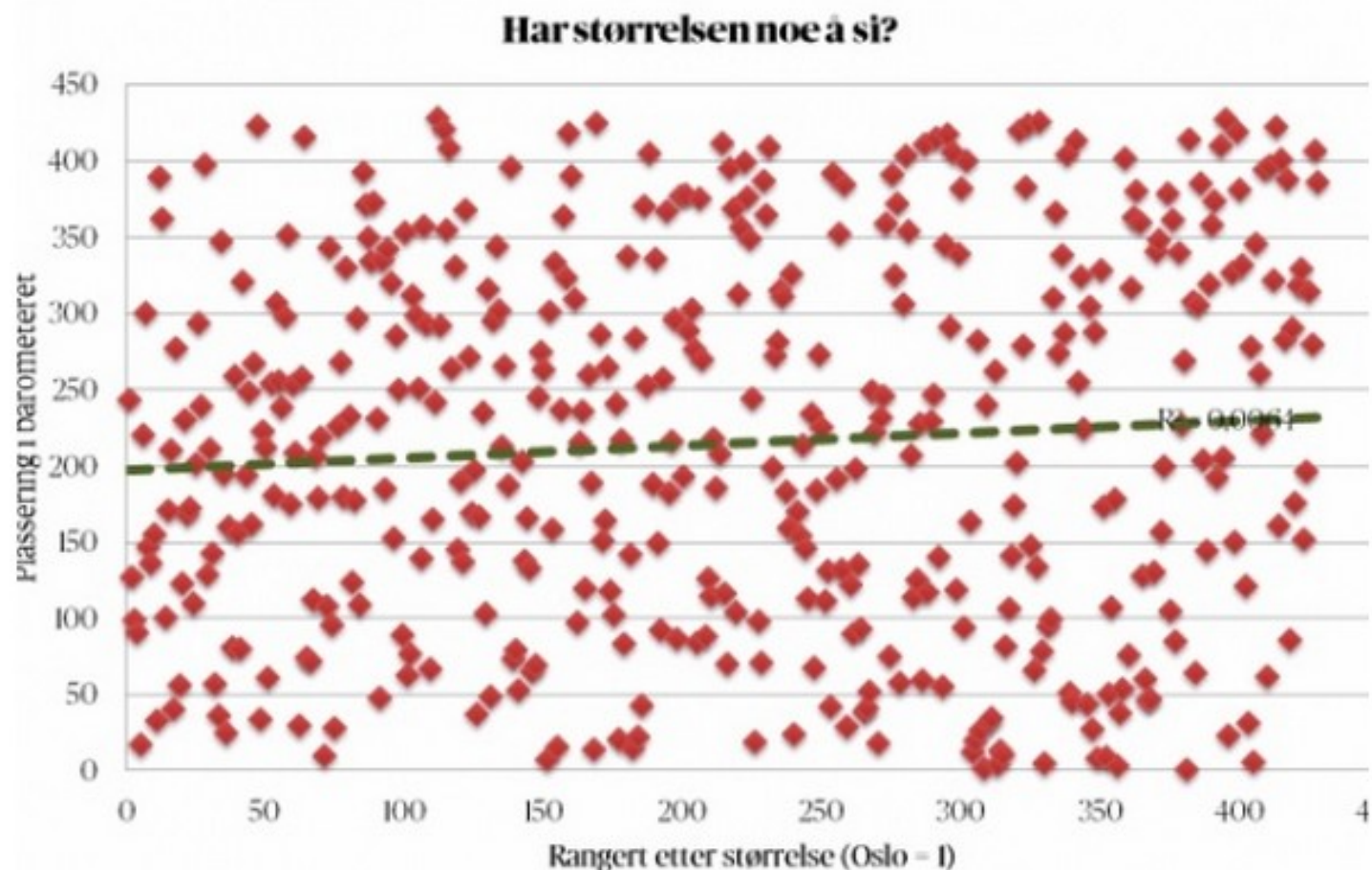
Folkemengde per km². 2011. SSBs tettstedsdefinisjon

Hvilke konsekvenser får innsikt fra dette feltet i våre tanker omkring forvaltningsnivåer?

- Er kommunestørrelse det viktigste?

En enkel regresjonsanalyse viser at kommunestørrelse har en marginal samvariasjon med plassering i Kommunebarometeret; store kommuner tenderer til å komme ørlite bedre ut enn små.

hypoteser

- Det er viktigere at vi får bærekraftig byvekst enn kommunestørrelsene?
- Hvis man ønsker at kommunene skal overta flere forvaltningsoppgaver så bør de være sentrert rundt en noenlunde stor by (i norsk målestokk)
- Hvis man lar dagens politikk fortsette der kommunene bestemmer over mesteparten av arealpolitikken så får vi ikke bærekraftig byvekst.